

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Katedra veřejné a sociální politiky

Bakalářská práce

2024

Šárka Černá

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Katedra veřejné a sociální politiky

Tripsitting v České republice: zločin nebo pomoc?

Bakalářská práce

Autorka práce: Šárka Černá

Studijní program: Politologie a veřejná politika

Vedoucí práce: Mgr. Martin Nekola, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.
4. Při přípravě této práce autorka použila umělou inteligenci za účelem asistence při tvorbě textu (získání návrhů na formulace a strukturu textu). Po použití tohoto nástroje/služby autorka obsah podle potřeby zkontrolovala a upravila a přebírá plnou odpovědnost za obsah publikace.

V Praze dne 30. 7. 2024

Šárka Černá

Bibliografický záznam

ČERNÁ, Šárka. *Tripsitting v České republice: zločin nebo pomoc?*. Praha, 2024. 56 s.
Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií, Katedra politologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Martin Nekola, Ph.D.

Rozsah práce: 66 489 znaků (včetně mezer)

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tématem tripsittingu v České republice. Tripsitting je poměrně novým a kontroverzním tématem v České republice. Bakalářská práce si klade za cíl identifikovat odlišné rétorické rámce jednotlivých aktérů drogové politiky České republiky. Následně zkoumá, jaké mají hodnoty a přesvědčení a v neposlední řadě to, jak jejich interpretaci tripsittingu ovlivňuje současný právní rámec České republiky. Jako teoretickou oporou k dosažení cílů bakalářské práci autorka využila analýzy rámců. Autorka doplnila analýzu rámců také o identifikaci témat, která jsou spojována s tematikou tripsittingu. Na základě analýzy rámců autorka identifikovala jednotlivé sponzory, problémy jednotlivých rámců, jejich příčiny, poškozené strany, morální a etické soudy, veřejně politické důsledky a návrh možných řešení. V práci došlo k identifikaci tří hlavních rámců: rámec harm reduction, rámec absolutní abstinence a rámec odborného užívání a výzkumu. Analytická část práce je založená na datech získaných z celkem 8 polostrukturovaných rozhovorů.

Abstract

The bachelor's thesis deals with the topic of tripsitting in the Czech Republic. Tripsitting is a relatively new and controversial topic in the Czech Republic. The bachelor's thesis aims to identify the different rhetorical frameworks of the individual actors of the drug policy of the Czech Republic. Subsequently, it examines what their values and beliefs are and, last but not least, how their interpretation of tripsitting is influenced by the current legal framework of the Czech Republic. As a theoretical support for achieving the goals of the bachelor's thesis, the author used the analysis of frameworks according to theorists and Schön.

The author supplemented the analysis of the frameworks with the identification of topics that are associated with the topic of tripsitting. The author identified individual sponsors, problems of individual frameworks, their causes, affected parties, moral and ethical judgments, public political consequences and a proposal for possible solutions based on the analysis of the frameworks. Three main frameworks were identified in the thesis: the harm reduction framework, the absolute abstinence framework and the professional use and research framework. The analytical part of the thesis is based on data obtained from a total of 8 semi-structured interviews.

Klíčová slova

tripsitting, psychedelika, drogová politika, analýza rámců, nejednotné chápání, právní rámec, harm reduction

Keywords

tripsitting, psychedelics, drug policy, frame analysis, inconsistent understanding, legal framework, harm reduction

Title/název práce

Tripsitting in the Czech republic: crime or help?

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat mému vedoucímu práce Mgr. Martinovi Nekolovi, Ph.D. především za odborné vedení práce, jeho cenné rady a také za jeho trpělivost při zpracovávání práce.

Obsah

ÚVOD	8
2 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	10
3 SOUČASNÝ STAV POZNÁNÍ	12
3.1 <i>Psychedelické látky</i>	12
3.2 <i>Historie a vývoj užívání psychedelických látek</i>	13
3.2.1 <i>Tradiční užívání v přírodě se vyskytujících látek</i>	13
3.2.1.1 <i>Šamanismus a curanderos</i>	13
3.2.2 <i>Moderní historie psychedelických látek</i>	14
3.3 <i>Současný výzkum a terapie</i>	15
3.3.1 <i>Psilocybin, psilocin</i>	15
3.3.2 <i>Diethylamid kyseliny lysergové (LSD)</i>	16
3.4 <i>Role tripsittingu v moderním užívání</i>	16
3.4.1 <i>Kdo to je tripsitter?</i>	17
3.4.1.1 <i>Jaká je role tripsittera?</i>	17
3.5 <i>Legislativa ohledně psychedelických látek v České republice</i>	18
4 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	20
4.1 <i>Teorie rámování</i>	20
4.2 <i>Rámce a veřejná politika (Donald Schön, Martin Rein)</i>	21
4.3 <i>Typologie rámců</i>	22
4.4 <i>Analýza rámců</i>	23
5 METODOLOGIE	26
5.1 <i>Výzkumný design</i>	26
5.1.1 <i>Případová studie</i>	27
5.1.2 <i>Sběr dat</i>	27
5.1.2.1 <i>Polostrukturované rozhovory</i>	27
5.1.2.2 <i>Výběr respondentů</i>	28
5.1.2.3 <i>Přehled respondentů</i>	28
5.1.2.4 <i>Scénář rozhovoru</i>	30
6 ANALÝZA DAT	31
6.1 <i>Identifikace kategorií</i>	32
6.2 <i>Identifikace rámců</i>	40
ZÁVĚR	47
Summary	47
Použitá literatura	49
Seznam příloh	53

ÚVOD

V posledních letech se můžeme čím dál více setkávat s tématem užívání psychedelických látek. Lidé už v dávné minulosti toužili změnit či rozšířit své vědomí. A tomu se dá dopomocť právě pomocí psychedelik, která k tomu sloužila a slouží i dodnes. Když už se někdo rozhodne užít jakoukoliv látku, tak užívání není nikdy úplně bez rizik. S tím se pojí doporučované praxe, které tato rizika můžou pomoci alespoň minimalizovat a snižovat. Mezi jednu z nich můžeme zařadit provázení touto (nejen) psychedelickou zkušeností s tripsitterem¹. Při tripsittingu je přítomna osoba, která se snaží vytvořit bezpečné prostředí a poskytnutí emocionální podpory uživateli pod vlivem látky. Na druhé straně se můžeme setkat s nepochopením a odlišným chápáním u lidí, kteří tuto harm reduction praktiku vnímají jako nabádání k užívání nelegálních látek. Podobně tomu tak bylo i v minulosti například u testování čistoty látek, které je ale nyní obecně přijímáno jako jedna z harm reduction metod. I přes kontroverzní postavení tripsittingu, někteří tripsitting vidí jako ochranný nástroj harm reduction strategií pro snižování případných škod. Právě tyto kontroverzní odlišné pohledy jednotlivých aktérů na tripsitting mě vedly k hlubšímu zkoumání tématu.

Jako hlavní cíl této bakalářské práce jsem si stanovila zjistit, jak se liší rámování tripsittingu mezi jednotlivými aktéry drogové politiky. Jako teoretické ukotvení jsem proto zvolila analýzu rámců – teoretický přístup, který dokáže objasnit, jak různé kontexty a perspektivy formují fenomén tripsitting v České republice. V této bakalářské práci se věnuji především analýze rámců, kterou prezentují Rein a Schön.

V rámci metodologické části podrobněji přiblížím, jaké kvalitativní metody a přístupy byly použity k získání a následné analýze dat pro mou bakalářskou práci. Volila jsem metody vhodné pro poskytnutí hlubokého vhledu do rozdílných perspektiv aktérů a umožňující podrobnou analýzu argumentačních strategií a rámců vnímání tripsittingu.

¹ osoba provádějící tripsitting

Cílem této bakalářské práce je přispění k hlubšímu porozumění tripsittingu a jak je tripsitting vnímán různými aktéry, které je spojeno s (ne)ukotvením harm reduction nástroje v drogové politice. Tato bakalářská práce může nabídnout nové perspektivy pro politické rozhodování a praxi v oblasti užívání psychedelických látek v České republice. Práce také fenomén tripsittingu zasazuje do probíhající diskuze o cílech drogové politiky, konkrétně tedy zda snižovat rizika při užívání psychedelických látek nebo klást větší důraz na úplnou abstinenci.

1 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Jako hlavní výzkumný cíl mé bakalářské práce jsem zvolila identifikaci rámování tripsittingu mezi jednotlivými aktéry drogové politiky. K tomu je potřeba také provedení identifikace témat a způsobů, jak jednotliví aktéři vnímají a přistupují k samotnému tématu tripsittingu.

Na základě vymezení tohoto cíle jsem si stanovila hlavní výzkumnou otázku, která je formulována následovně: „*Jak je rámován tripsitting v kontextu užívání psychedelických látek různými aktéry v České republice?*“. Tato výzkumná otázka mi pomůže zjistit, co různí aktéři říkají o tripsittingu, ale také jakým způsobem konstruují své argumenty a jaké předpoklady a hodnoty stojí za jejich argumentačními strategiemi.

V návaznosti na hlavní výzkumnou otázku jsem zvolila ještě následující podotázku: „*Jak souvisí rámování tripsittingu s postojem k právní regulaci?*“ Tuto podotázku jsem zvolila, protože je založena na předpokladu, že právní rámec je klíčovým faktorem, který má za následek ovlivnění postojů, přístupů a perspektiv jednotlivých aktérů k tripsittingu. V našem právním systému platí zásada, že to, co není zakázáno zákonem, je legální. Náš právní systém tedy aktivity nepovoluje, ale může je pouze zakázat. Tripsitting sám o sobě dle našeho zákona není specificky nelegální, ale vede se diskuze o tom, zda nepředstavuje formu propagace užívání nelegálních látek. Právě toto má významnou souvislost na způsob, jakým jednotliví aktéři budou tripsitting vnímat (a popřípadě ho i praktikovat). Mým cílem bude zjistit, jak jednotliví aktéři posuzují stávající právní úpravu ohledně tripsittingu a jaký je jejich ideální návrh s tím spojeným.

Má vstupní hypotéza předpokládá, že názory respondentů budou rozdělené do dvou základních protipólů (ale perspektiv může být ve finále více):

1. tripsitting jako forma harm reduction
2. tripsitting jako potencionální trestný čin

Pro zodpovězení výzkumných otázek a naplnění cíle budou sloužit poznatky získané prostřednictvím hloubkových polostrukturovaných rozhovorů, které pokrývají širší škálu respondentů – členka Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, osoby provádějící tripsitting, zástupkyně právní sféry, policista, pracovníci v oblasti veřejného zdraví a státní zástupce.

Téma tripsittingu je aktuálním tématem, protože v naší současné době roste zájem o psychedelické látky nejen v rekreačním kontextu, ale také tyto látky nacházejí využití v terapeutickém kontextu.

2 SOUČASNÝ STAV POZNÁNÍ

V této kapitole bakalářské práce bych ráda poskytla přehled současného stavu poznání vztahující se k mému tématu. Cílem je identifikace a analýza existující odborné literatury, výzkumy a diskurzy spojené s tématem tripsittingu a psychedelických látek.

2.1 Psychedelické látky

V této podkapitole se budu stručně věnovat představení definice a charakteristice termínu psychedelikum a psychedelické látky. Vysvětlení této definice je klíčové pro následné pochopení fenoménu tripsitting. Tato podkapitola poskytuje ucelený přehled o tom, co za substance spadá do kategorie psychedelických látek, jak jsou klasifikovány a jaká jsou jejich účinky a rizika.

Psychedelické látky jsou specifická skupina psychoaktivních látek a jsou podtřídou halucinogenních drog měnící lidské vědomí. Psychedelické látky dokážou uživateli ovlivňovat vnímání, myšlení a emocionální stavy. (Nichols, 2016) Název psychedelikum je složeno ze dvou slov řeckého původu - „psyche“ a „delis“. V překladu to tedy znamená „mysl manifestující“. (Dyck, 2008) Psychedelické látky můžeme rozdělit na klasická a atypická psychedelika (Calvey, Howells, 2018).

Hlavním účinkem psychedelických látek je oblouzení mysli a intenzita prožitku. Pro psychedelika jsou typické sluchové a zrakové halucinace, zvýšená intenzita vnímání barev a někteří lidé jsou schopni vidět například kaleidoskopické obrazce. Lidé mohou zažívat pocity euforie nebo v opačném případě mohou pociťovat smutek. (NZIP, bez data)

Při užití psychedelik se můžeme setkat s pojmem „bad trip“. Ten je definován jako náročná psychedelická zkušenost, při které došlo k výraznému fyzické a/nebo psychické námaze. Jedná se například o pocity úzkosti, pocity strachu, ztráta kontroly, paranoia, panika, třes,

rozpad vlastního ega, pocity umírání nebo dokonce sebevražedné myšlenky. (Kočárová a kol., 2022)

2.2 Historie a vývoj užívání psychedelických látek

Historie psychedelických látek se přímo pojí s historií tripsittingu, protože již při všech ceremoniích a rituálech se lidé setkávali s nějakým sitterem neboli „prostředníkem“. Kontext se mezi kulturním užíváním psychedelických látek do určité míry liší, ale základní koncept tripsittingu zůstává pořád stejný, a to ochrana osob pod vlivem psychoaktivních látek a poskytování podpory při této jejich zkušenosti, především pokud jde o jejich první zkušenost s nějakou konkrétní substancí. (Huber, 2022)

2.2.1 Tradiční užívání v přírodě se vyskytujících látek

Lidstvo má velmi bohatou historii sahající až do starověku s užíváním psychedelických látek, protože právě využití psychedelik bylo tradiční při různých rituálech a ceremoniích, a to nejčastěji s náboženskou či ozdravnou tematikou. Tyto praktiky byly typické pro mnoha kultur. Naopak, zkušenosti s návykovými narkotickými druhy drog, které jsou často zneužívány především v kontextu konzumního chování a rekreačního užívání bez formálních rituálů, jsou v porovnání s psychedelickými látkami novější. (Kalina a kol., 2003)

2.2.1.1 Šamanismus a curanderos

Již v dávné historii byla psychedelika používána pro rituální účely u domorodých kultur. Příkladem můžou být šamani a curanderos (léčitelé), kteří používají látky jako ayahuasca, peyolt, nebo kaktus San Pedro při svých léčebných rituálech. Šamanismus patří mezi nejstarší techniku, při které lze pracovat s jinými realitami a duchovním světem (Šamani.cz, 2006). Šamanismus můžeme definovat jako dosažení stavu vědomí (Eliade, 1997). Curandero je tradiční domorodý léčitel, který se vyskytuje nejčastěji v Latinské Americe, případně ve Spojených státech (Seman, 2021). Tripsitting sice není totéž jako šamanský či

jiný rituál, ale dochází zde k překryvu v ochranné a pomocné funkci někomu, kdo užívá psychedelické látek.

2.2.2 Moderní historie psychedelických látek

Nejdůležitějším milníkem pro moderní historii psychedelických látek je rok 1938. Švýcarský chemik Albert Hofmann v tomto roce poprvé syntetizoval psychedelickou halucinogenní látku s názvem LSD (diethylamid kyseliny lysergové) ve své vlastní laboratoři jako lékařský stimulant pro dýchací a oběhový systém. V roce 1943 došlo k tomu, že jí sám vědec Hofmann požil a na sobě vyzkoušel ve vysoké dávce. (Carhart-Harris, a kol., 2016) Přestože je užívání LSD je stále určitým způsobem stigmatizované v naší společnosti, pomalu prochází rebrandingem, který je více v souladu s původní vizí Hofmanna, a tím je použití LSD při léčbě psychických onemocnění (Tayag, 2018).

V roce 1957 byl poprvé použit termín „psychedelikum“ anglickým psychiatrem Humphrym Osmondem, který se zabýval výzkumem psychedelických látek v medicíně. Termín je složen ze dvou původních řeckých slov – „psyché“ (=duše) a „deloun“ (=odhalit). Dokonce v roce 1965 bylo publikováno více než 1 000 klinických studií, které dokazovaly pozitivní terapeutický vliv psychedelických substancí u více než 40 000 osob. Právě tyto studie poskytly důležité informace o dalším možném potencionálním využití psychedelických látek jako je LSD, psilocybin a dokonce i ketamin, a to především v léčebném a terapeutickém kontextu. Problém nastává v 60. a 70. letech 20. století, kdy především LSD s jinými psychedeliky byl spojován s kontra kulturními hnutími (především byly populární pro své rekreační využití. Média tyto psychedelické látky často demonizovala jako rizikové a nebezpečné pro zdraví. To mělo za následek to, že LSD a další psychedelické drogy byly na seznamu zakázaných látek. Došlo k výraznému úbytku vědeckých výzkumů týkající se psychedelických látek. Vědecký² zájem o psychedelika upadl a roste zpátky až v 90. letech 20. století s vývojem nových technologií. (Vollenweider, Kometer, 2010)

² nikoliv rekreační, seberozvojový a terapeutický

2.3 Současný výzkum a terapie

Halucinogeny můžeme považovat za užitečný nástroj pro pochopení příčin u některých psychických onemocnění (Tylš a kol., 2014). V současné době jsou psychedelické látky považovány za látky s velkým terapeutickým potenciálem při užívání jejich nízkých dávek, které nezpůsobují příznaky jako halucinace (De Gregorio a kol., 2022). Ačkoli se v současné době setkáváme s tím, že studie jsou považovány za metodologicky nedokonalé, najdeme nespočet vědeckých prací publikovaných před rokem 1965 popisující pozitivní výsledky u více než čtyřiceti tisíc pacientů, kteří užívali psychedelické látky s minimálními vedlejšími účinky a vysokou mírou bezpečnosti (Grinspoon a Bakalar, 1981; Masters a Houston, 1970). Využití psychedelických látek při psychoterapii se činí různým stupněm úspěchů, a to jak u neurotických poruch nebo jsou nápomocné při léčbě závislostí (Grinspoon a Bakalar, 1981).

2.3.1 Psilocybin, psilocin

Psilocybin a psilocin jsou hlavní psychedelické složky obsažené v halucinogenních houbách (Guzman a kol., 1998, Laussmann a Meier-Giebing, 2010). Ve 20. století byl psilocybin používán pro experimentální výzkumy duševních poruch a také v psychoterapii (Metzner, 2005). Následně se však houby obsahující látku psilocybin rozšířily do společnosti a staly se tak oblíbenou drogou i pro účely rekreační (Tylš a kol., 2014). V současné době je psilocybin považován za relativně bezpečný. Díky jeho středně dlouhému trvání účinku a dobré absorpci po perorálním podání je proto jedním z nejpoužívanějších psychedelik ve výzkumu a terapii u lidí. (Hasler a kol., 2004; Johnson a kol., 2008)

Konkrétně lze například zmínit úspěšnou opakovanou aplikaci psilocybinu v nízkých až středních dávkách u dětí trpějících autismem a schizofrenií a jsou již rezistentní na současnou léčbu (Fisher, 1970). Psilocybin v nízkých dávkách také působí jako anxiolytikum³ a antidepresivum u pacientů v konečném stádiu rakoviny (Grob a kol., 2011). Psilocybin má silný výzkumný a terapeutický potenciál při léčbě několika druhů

³ lék na léčbu příznaků úzkosti

psychiatrických a neurologických poruch a nemůže na něm vzniknout závislost (Tylš a kol., 2014).

2.3.2 Diethylamid kyseliny lysergové (LSD)

LSD je halucinogenní psychedelikum užívané zejména pro rekreační či spirituální účely (Bigelow, 2006). O toto psychedelikum roste stále větší zájem kvůli údajným anxiolytickým a antidepressivním vlastnostem (De Gregorio a kol., 2022). LSD bylo zkoumáno k usnadnění rychlých terapeutických účinku při léčbě závislostí, úzkostné poruchy, deprese či obsedantně-kompulzivní poruchy a bylo legálně dostupné jako experimentální léčba až do konce 60. let (Das a kol., 2016, Grinspoon a Balakar, 1997). Kontrolované užívání LSD se následně stalo problematickým a v 60. letech 20. století začalo být zneužívána k rekreačním účelům (Das a kol., 2016). Bylo prokázáno, že LSD současně v kombinaci s terapií má za následek účinně snižovat úzkosti, deprese a bolesti u pacientů s pokročilou fází rakoviny (Kast a Collins, 1964). Dle další studie bylo LSD zkoumáno pro léčbu závislostí na opiátech (Savage a McCabe, 1973). V současné době je zájem o výzkum LSD klinickými lékaři kvůli jeho příznivým účinkům zvýšený (Sewell a kol., 2006).

2.4 Role tripsittingu v moderním užívání

Americký autor James Fadiman je nazýván nejmoudřejší a nejuznávanější autoritou v USA v kontextu psychedelik a jejich užití. Ve svém díle „*The psychedelic explorer's guide*“ (2011) se zabývá užíváním psychedelických látek za účelem spirituality a terapie či psychedelickým microdosingem⁴. V jeho díle představil postupy pro bezpečné užívání psychedelik, zmiňuje proč je důležité mít při této zkušenosti svého „průvodce“ a také jak sám být tím nejlepším „průvodcem“ někomu jinému.

⁴ velmi nízké dávky

2.4.1 Kdo to je tripsitter?

Pojem tripsitter lze volně přeložit jako „psychedelický průvodce“ nebo „střízlivá hlídající osoba“. Tripsitter může převzít angažovanější roli prostřednictvím jakékoli kombinace přípravy uživatele před požitím, řízení dávkování užívané látky, vedení uživatele během jeho cesty a poskytování po-zážitkového hodnocení. Tripsitter se snaží poskytnout nejen fyzické bezpečí osoby pod vlivem psychedelických látek, ale také emocionální podporu a poskytuje cenné rady pro minimalizaci rizik, která bývají s užíváním psychedelických látek spojená. Pokud se sám tripsitter někdy účastnil nějakého psychedelického zážitku je větší předpoklad, že bude mít aktivnější a angažovanější přístup v tripsittování. Zároveň ale osobní zkušenost se substancemi není nezbytná pro provádění tripsittingu. (Huber, 2022)

S poskytováním tripsittingu se také můžeme setkat například na hudebních festivalech a akcích podobného typu. Zde se často vyskytují tripsitteri, kteří jsou vyškoleni v zásadách harm reduction strategiích a pomáhají lidem zvládnout náročné či krizové psychedelické zážitky, které prožívají pod vlivem jakékoliv látky. V České republice tripsitting není tak diskutovaným tématem, ale tato praxe je poskytována i u nás organizací s názvem Psycare. V České republice také přímo existuje organizace s názvem Česká psychedelická společnost, která se zároveň snaží šířit osvětu o psychedelikách a tyto látky destigmatizovat. V zahraničí je toto téma o něco více diskutované. Má na tom zásluhu například americká organizace Zendo Project nebo Dance safe. (CZEPS, 2022)

2.4.1.1 Jaká je role tripsittera?

Tripsitterova úloha je poskytnutí a udržení bezpečného a příjemného prostředí někomu, kdo prožívá účinky (psychedelických) látek a věnovat pozornost potřebám uživatele. Měl by zasahovat pouze tehdy, kdy je to nezbytně nutné, například pokud by hrozilo nebezpečí (spadnutí z výšky, ztráta v lese, vběhnout pod auto na silnici). Tripsitter by však nikdy neměl uživateli vnucovat své názory a vést zkušenost tím směrem, kterým by se dle něj měla ubírat. (Tripsitter.com, 2023)

Tripsitterem nemusí být někdo se školením, ale může to být klidně jen kamarád. Při nepříjemné zkušenosti může i pouhá přítomnost další osoby velmi pomoci (Zendo Project, bez data). Mezi tripsitting nespadá užívání psychedelických látek pod lékařským dozorem při léčbě duševních poruch (Tripsitter.com, 2023).

Jak již bylo výše zmíněno tripsitting je nejčastěji spojován v kontextu s užíváním psychedelických látek. Mimo užívání klasických psychedelik se s tripsittingem můžeme setkat i u jiných látek – jedná se například o látku MDMA nebo ketamin. Ačkoliv to není úplně běžné, lze tripsitting uplatnit u všech látek, které obecně mění vědomí naší mysli. Při užití jakékoliv látky je z hlediska minimalizace rizik lepší mít vždy vedle sebe střízlivého člověka, který na situaci může dohlédnout a v případě nouze zakročit.

2.5 Legislativa ohledně psychedelických látek v České republice

Tripsitter se tedy snaží o zajištění bezpečného prostředí a poskytnutí emocionální podpory lidem prožívající psychedelické zážitky, aniž by látku sám dotyčnému podal. Toto je důležité zejména z právního hlediska, neboť přímé podávání látky (nabídnutí, opatření nelegální látky) by bylo v České republice považováno za trestný čin (Zákon č.40/2009 Sb., § 283, odst. 1).

V České republice existuje zákon, který se týká psychedelických látek a tím pádem se dotýká i tématu tripsittingu. Jedná se o zákon č. 167/1998 Sb., o omamných a psychotropních látkách. Právě tento zákon je klíčovým legislativním dokumentem, který má za cíl regulovat kontrolu nad omamnými a psychotropními látkami (kam tedy spadají i psychedelické látky), včetně jejich výroby, prodeje a vlastnictví. Tento zákon nám určuje, jaké substance jsou považovány za nelegální a také definuje, jak jsou tyto substance kategorizovány. (Zákon č. 167/1998 Sb.)

Zde je důležité zmínit, že psychedelické látky (jak jsou popsány výše) patří do kategorie psychotropních látek regulovaných tímto zmíněným zákonem a tím pádem v České republice podléhají regulaci, která má následně další vliv na jejich postavení v právním řádu

a dochází k definici rámce, do kterého spadá jakákoliv aktivita spojená s těmito látkami, včetně provozování tripsittingu. Tripsitting stejně jakákoliv jiná práce s psychedelickými látkami se proto musí řídit aktuálními právními předpisy o omamných a psychotropních látkách v České republice. Tento právní rámec nám určuje legální možnosti v kontextu užívání, distribucí a výrobou psychedelických látek a také definuje případné potencionální právní postihy pro osoby podílející se na poskytování tripsittingu.

Provádění tripsittingu se může dostat do rozporu se zákonem kvůli trestnému činu šíření toxikománie (CZEPS, 2023). Skutková podstata trestního činu šíření toxikománie je v trestním zákoníku vyhrazena následovně:

„Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“ (§ 287 zákona č. 40/2009 Sb.)

Definice trestného činu šíření toxikománie je konstruována poměrně široce a lze si pod touto kategorií představit mnoho různých typů chování.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Jak již bylo zmíněno, má bakalářská práce se zabývá zkoumáním tématu tripsittingu v České republice. Obecně tematika drogové politiky je stále kontroverzní, a proto i na tripsitting může být nahlíženo z mnoha různých perspektiv a úhlů pohledů. Jako teoretické ukotvení pro svou práci vzhledem k jejímu charakteru jsem zvolila teorii veřejně politických rámců, jelikož se zaměřuji na analýzu toho, jak aktéři vnímají dané téma a identifikují potenciální konflikty či shody mezi těmito rámci.

Právě analýza rámců (teorie rámování) je užitečným nástrojem sloužící k identifikaci určitého problému, který je formován ve veřejně politické dimenzi. Teoretická část této bakalářské práce slouží k získání hlubšího vhledu do porozumění nejednotného chápání mezi jednotlivými aktéry a různorodým rámcům.

3.1 Teorie rámování

Základem pro teorii rámování lze považovat dílo „*Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience*“, která byla vydána v roce 1974 od autora Ervinga Goffmana. Goffman si zde pokládá otázku „Co se tady teď děje?“. (Goffman, 1974)

Je důležité si jako první definovat rámeček. Goffman tento pojem rámeček definoval jako první a jeho definice zní následovně: „*definice určité situace, která je uspořádána na základě (sociálních) událostí a naší účasti v ní*“ (Goffman, 1997).

Dle Goffmanova (1974) pojetí jsou rámce chápány jako určitý druh perspektivy na konkrétní problém. To je důležité i pro zkoumání tématu tripsittingu. Aktéři si vytvářejí různé interpretace (neboli rámce), které budou zahrnovat odlišnou škálu názorů například na bezpečnost samotného tripsittingu, na jeho přínosy a rizika, na jeho právní status či jeho případnou možnou úpravu, nebo na trestní odpovědnost tripsitterů. U mého případu bakalářské práce má rámování zásadní roli v tom, jak je tripsitting vnímán členkou Rady

⁵ „*frame as definitions of the situation are built up in accordance with the principles of organization which govern events—at least social ones—and our subjective involvement in them*“ (Goffman, 1997)

vlády pro koordinaci protidrogové politiky, tripsittery, právníčkou, policií, pracovníky v oblasti veřejného zdraví a státním zástupcem. Zde bude docházet k tomu, že různí aktéři používají odlišné rámování tripsittingu, a to má za následek rozdílnou interpretaci.

3.2 Rámce a veřejná politika (Donald Schön, Martin Rein)

Na Goffmanovu teorii, která vymezila základní strukturu rámců, navazují autoři Schön a Rein v oblasti veřejné politiky. Proces rámování definují jako „*způsob výběru, organizování, interpretace a vytváření smyslu pro komplexní realitu, aby mohlo dojít k jejímu poznání, analýze, přesvědčování a jednání*“⁶ (Rein Schön, 1993: 146).

Rámování můžeme považovat za klíčový nástroj ve veřejné politice, který umožňuje aktérům definovat konkrétní problémy a následně navrhnout jejich řešení a ovlivňovat veřejné mínění.

Rein a Schön (1996) představili čtyři perspektivy, ze kterých lze na rámce nahlížet. První z nich je nahlížení na rámec tak, že má pevnou a stabilní vnitřní základní strukturu. Vnitřní struktura je problematická v tom, že se nedokáže přizpůsobovat novým událostem. Na rámec se můžeme také dívat jako na nastavenou hranici. Člověk si vnucuje určitou věc, pro kterou stanoví hranici a soustředí se pouze na to, co je uvnitř hranice a ne mimo (jako rám obrazu). Třetí perspektiva vykládá rámec jako konceptuální schéma. Poslední perspektiva nahlíží na rámce jako na silné a obecné příběhy. Tyto diagnostické nebo perspektivní příběhy v určité oblasti vyprávějí, co je třeba opravit a jakým způsobem⁷. (Rein, Schön, 1996: 88-89)

⁶ „*way of selecting, organizing, interpreting and making sense of a complex reality to provide guideposts for knowing, analyzing, persuading and acting*“ (Rein, M, Schön, D., 1993: 146)

⁷ vlastní překlad autorky

Dle těchto teoretiků Schön a Reina (1994) je analýza rámců brána jako zkoumání různých typů neshod a konfliktů. Konflikty můžeme rozlišit na dva hlavní typy a těmi jsou:

- policy disagreement (neshoda v politice) – lidé mají různé názory a přístupy k určité problematice, ale jsou schopni o tom vést diskuzi a většinou dojde ke kompromisu
- controversies (kontroverze) – neshody jsou zde mnohem hlubší a lidé mají tak rozdílné názory a přístupy, nelze najít společnou plochu pro diskuzi, odlišný pohled na věc a nedochází zde k vzájemnému pochopení

Pokud se zabýváme těmito konflikty je důležité rozpoznat to, o jakou jde situaci. U některých situací existují možné diskuze a nalezení určitého společného řešení a kompromisu. V opačném případě se jedná o kontroverzi, kde jsou obrovské rozdíly a není možnost kompromisu ani společné řeči. Právě toto rozlišení je klíčovým pro celkové pochopení, jak přistupovat k řešení daného problému či konfliktu. (Schön, Rein 1994)

3.3 Typologie rámců

Dle Schöna a Reina (1996: 90) se „*při konstrukci rámce se setkáváme s inherentními možnostmi nejednoznačnosti, protože stejná přesvědčení a významy mohou být v souladu s různými způsoby jednání a postoji k pravdě.*“⁸ Rein a Schön (1996) identifikovali dva základní typy rámců – rétorické a akční. Rétorické rámce mají základ v zastávané teorii, která popisuje důvody, které uvádíme pro naše činy. U rétorického rámce se jedná o předložení této teorie v politické debatě rámcovými sponzory. Rétorické rámy lze charakterizovat tím, že se zaměřují primárně na výpovědi používané při definici daného problému. (Morávek, 2011: 115) Druhou kategorií jsou rámce akční. Akční rámce vyplývají ze vzoru akcí prováděných odborníky z praxe a těmi, kdo navrhuje, případně realizují politiky v oblasti akcí (Schön, Rein, 1996: 90). Akční rámce jsou zaměřené na praxi, strategii k řešení problému a uplatňování moci (Morávek, 2011: 115).

⁸ „*In constructing a frame, however, we encounter inherent possibilities for ambiguity, because the same beliefs and meanings can be consistent with different courses of action and attitudes toward truth.*“ (Rein, Schön, 1996: 90)

Claes de Vreese (2002) také typizoval rámce a rozdělil je na specifické a obecné. Specifické rámce, jak název napovídá, jsou ty, které se vztahují ke konkrétnímu případu. Obecné rámce se naproti tomu zaměřují na širší kontext nebo souvislosti, do nichž je daná problematika zasazena. Lze je aplikovat na různá témata. (Šašek, Tejkalová, 2013: 189)

3.4 Analýza rámců

Různí aktéři mohou mít různé pohledy na věci, které považují za problematické (Morávek, 2011). Tento přístup vychází především z práce *Frame analysis* Ervinga Goffmana (Goffman, 1974). V mé bakalářské práci se pokouším o identifikaci různých názorů a postojů k fenoménu tripsittingu v České republice. I přesto, že velké množství lidí vyznává podobné základní hodnoty, jejich postoj k určité problematice může být odlišný. Tento názorový rozkol je typický i pro osoby, které mají stejné politické přesvědčení. (Veselý, 2009) To samé se dá předpokládat u mého vybraného tématu bakalářské práce. Autoři Schön a Rein (1996, 2002) představují provedení analýzy rámců v těchto čtyřech krocích:

1. pojmenování tematické oblasti
2. identifikace soutěžících rámců v tematické oblasti
3. identifikace sponzorů jednotlivých rámců
4. označení fór mezi soutěžícími rámci.

V analýze mé práce jsem se rozhodla vycházet z konceptualizace od Morávka (2011), která je popsána v díle *Současné metodologické otázky veřejné politiky* (Nekola a kol., 2011). Morávek zde rozděluje proceduru analýzy rámců na tři oblasti – úroveň tematické oblasti, úroveň rétorického rámce a úroveň problému. Tematická oblast je nejvyšší úrovní analýzy. Pro tuto tematickou oblast se určují soutěžní fóra mezi rámci (jedná se například o tisk, parlamentní rozpravu nebo vědecký diskurs) a poté dochází k identifikaci jednotlivých rétorických rámců, na které se Morávek zaměřuje. (Morávek, 2011: 116-117)

Druhá úroveň ilustruje prvky jednotlivých rétorických rámců. Každý rámec by měl být pojmenovaný, určovat hlavní sponzory rámce⁹ a identifikovat zmiňované konkrétní problémy v daném rámci. Je důležité se zaměřovat i na veřejně politické důsledky – co vlastně prosazení daného rámce přinese. (Morávek, 2011: 116-117)

Třetí úroveň je tou nejnižší úrovní analýzy. Zde se zaměřuje na konkrétní problémy – popisuje hlavní prvky jednotlivých problémů a jak jsou definovány v jednotlivých rámci. Také analyzuje jejich příčiny (kdo je považován za jejich viníka) a kdo je problémy následně postižen (kdo je považován za oběť). V této části analýzy se také sleduje, proč je určité jednání špatné, jaké zájmy mohou být ohroženy a v neposlední řadě jaké argumentační strategie byly použity. V posledním kroku dochází k deskripci navrhovaných řešení pro každý jeden problém. (Morávek, 2011: 116-117)

I.	Úroveň tematické oblasti	Název tematické oblasti
		Fóra soutěžení mezi rámci
		Soutěžící rétorické rámce
II.	Úroveň rétorického rámce	Název rámce
		Sponzoři
		Soutěžící problémy
		Veřejněpolitické důsledky
III.	Úroveň problému	Popis problému
		Příčiny a viníci
		Hodnoty a morální soudy
		Poškozené strany
		Návrh řešení
		Přístup k argumentaci

Zdroj: Morávek, 2011, str. 116

⁹ „(...) tedy konkrétní autory nebo diskutující, kteří aktivně vy stupovali s výpověďmi (příběhy, teoriemi a argumenty) pro daný rámec.“ (Morávek, 2011)

Tripsitting je zde rámován buďto jako forma harm reduction anebo potenciálně trestný čin spojený s užíváním nelegálních látek. Tyto odlišné rámce mohou ovlivňovat, jaká budou přijímána opatření a politické rozhodnutí v kontextu drogové politiky. To má přímou souvislost s tvorbou politiky a legislativních návrhu. Pokud bych to měla brát z hlediska konkrétního příkladu, tak pokud je tripsitting rámován jako efektivní nástroj formy harm reduction a budeme ho považovat za prostředek k eliminaci negativních vlivů při užívání psychedelických látek, tak tento rámec bude podporovat liberálnější přístup a integraci do veřejných zdravotních programů. Naopak, pokud je rámování tripsittingu bráno za potencionálně rizikovou zdravotní činnost povede to k přísnějším regulacím a omezením. Pro mou práci jsem zvolila rámec rétorický a specifický. Jde mi o sledování toho, jak je tripsitting v diskurzu prezentován, a také se jedná o detailní analýzu konkrétního případu.

4 METODOLOGIE

Tato kapitola pojednává o metodologickém uchopení mé práce, která je zaměřena na rámcování tripsittingu v České republice a analýzu různých perspektiv aktérů. Pojednávám zde o vybraném výzkumném designu, o sběru dat, o výběru vhodných respondentů a vytvořeném scénáři pro rozhovory.

4.1 Výzkumný design

V této podkapitole bych ráda podrobně popsala svůj vybraný výzkumný design, který byl zvolen pro mou bakalářskou práci. Ve své bakalářské práci jsem se rozhodla pro kvalitativní přístup, který je definován následně: „*Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách*“ (Creswell in Hendl, 2005: 50). Nejčastější metodou sběru pro kvalitativní výzkum jsou hloubkové rozhovory, které jsem také uskutečnila ve své práci (Švaříček, Šedřová a kol., 2007: 13-14).

Zvolila jsem interpretativní analýzu politiky (interpretive policy analysis), jelikož cílem mé práce je hlubší porozumění variabilním a často protikladným interpretacím pojmu tripsittingu mezi různými skupinami aktérů. Interpretativní analýza politiky dle Yanow (2007) zdůrazňuje důležitost situovaného a kontextově závislého poznání, které spíše upozaduje standardizované empirické metody ve prospěch hlubšího porozumění specifickým a individuálním perspektivám aktérů. Interpretativní analýzu politiky jsem zvolila, protože tripsitting nemá univerzální definici a jeho interpretace významu může být proměnlivá u jednotlivých aktérů. Právě tento přístup mi pomůže prozkoumat to, jakým způsobem je tripsitting vnímán jednotlivými aktéry – ať už se bude jednat o formu harm reduction, nebo bude považován za rizikovou činnost či dokonce trestný čin. Hloubkové rozhovory zde nejsou pouze o shromažďování faktů, ale zaměřují se především na odhalení a interpretaci osobních zkušeností a hodnot, které aktéři s pojmem tripsitting spojují. Yanow

a Van Hulst (2009) zdůrazňují, že interpretace je klíčová metoda pro pochopení implikací politik a jejich následný dopad na jednotlivce i společnost.

4.1.1 Případová studie

V této části mé bakalářské práce se zaměřuji na představení výzkumného designu mé práce, a to konkrétně tedy případová studie. „*Případová studie je podobně výhodným postupem při zkoumání specifických, velmi komplexních sociálních jevů. Detailní studium těchto případů může totiž vést k odhalení skrytých aspektů problému i k vysvětlení vzájemných příčinných vazeb, které mohou zůstat v jiných postupech neodhaleny. V posledním případě je design využíván jako vhodná forma před výzkumu nebo v součinnosti s jiným metodologickým přístupem.*“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2007: 111) Případová studie zajišťuje detailní a komplexní analýzu konkrétních „případů“. Případovou studii jsem zvolila díky tomu, že mi dokáže poskytnout hloubkový pohled na dynamiku rámcování tripsittingu.

4.1.2 Sběr dat

V této kapitole bych ráda představila metody a procesy, které byly využity při shromažďování dat pro tuto bakalářskou práci. Jelikož jsem zvolila kvalitativní výzkumnou metodu, kde je mým cílem získávat hloubková a obsáhlá informace od různých aktérů v kontextu tématu tripsittingu, tak jsem zvolila polostrukturované rozhovory jako metodu sběru dat.

4.1.2.1 Polostrukturované rozhovory

Účelem mého výzkumu je umožnit respondentům vyjádřit se rozsáhle a svobodně ohledně jeho myšlenek a postojů a tím pádem získat podrobné informace o dané problematice. Rozhovory jsou zaměřené na různé skupiny aktérů zapojených do tématu tripsittingu. Hlavním cílem hloubkových rozhovorů je získání širší škály perspektiv a názorů na tripsitting a pochopení jeho celkového vnímání v rámci české společnosti a legislativního rámce.

4.1.2.2 Výběr respondentů

Pro realizaci kvalitativního výzkumu pro mou bakalářskou práci je klíčové zvolit správný výběr respondentů. Mým cílem bylo získat hluboký a relevantní pohled do zkoumaného problému. Proto jsem jako první krok při volbě respondentů požádala svého vedoucího bakalářské práce o předání kontaktů na lidi, kteří se v této problematice angažují. Právě díky tomuto kroku jsem získala prvotní seznam potenciálních respondentů s expertními znalostmi v tématice tripsittingu a drogové politiky. Další respondenty jsem vybírala na základě vlastního úsudku a doporučení od respondentů, se kterými jsem rozhovor provedla. Mým původním záměrem bylo to, aby byl výběr respondentů vyvážený – tedy zhruba stejný počet zástupců rozdílných rámců (zhruba polovina z nich pro tripsitting a druhá polovina proti). Od tohoto cíle jsem bohužel musela upustit, protože ne všichni oslovení respondenti odpověděli na moji žádost na provedení rozhovoru. Celkově jsem realizovala osm expertních rozhovorů.

4.1.2.3 Přehled respondentů

Všichni respondenti, se kterými jsem realizovala rozhovor, byli mnou osloveni skrze e-mailovou korespondenci. V e-mailu jsem respondenty požádala o realizaci rozhovoru na téma tripsitting v České republice, byl jim stručně představen cíl mého studijního výzkumu, forma a předpokládaná délka času rozhovoru. Samozřejmě všem mým respondentům byla nabídnuta možnost anonymity. Zůstat anonymní si přáli celkem dva respondenti.

První expertní rozhovor na téma tripsittingu jsem provedla s paní Danielou Koubkovou, která působí jako terapeutka. Na rozhovor jsem přijela přímo do kliniky Psyon v Praze a délka nahrávaného rozhovoru byla třicet jedna a půl minuty. Tento první provedený rozhovor mi posloužil trochu jako pilotáž, protože jsem dle něj následně doladila ještě určité detaily a nedostatky v mém scénáři pro následující rozhovory. Také jsem přizpůsobila více otázky tak, aby byly co nejvíce relevantní pro ostatní respondenty.

Druhou respondentkou, se kterou byl proveden rozhovor, byla paní Tereza Dlešítková. Paní Dlešítková pracuje jako právnička. Na rozhovor jsme se potkaly osobně a trval necelých čtyřicet pět minut.

Mou třetí respondentkou byla paní Eva Césarová, která se věnuje adiktologii. Právě tuto respondentku ze všech mých respondentů považuji za největší zastánkyni, která je pro podporování tripsittingu. Naše setkání proběhlo osobně. Celková délka nahrávaného rozhovoru byla přes třicet čtyři minut.

Čtvrtým respondentem byl pan policista a kriminalista. S rozhovorem souhlasil jen pod podmínkou, že bude moct zůstat anonymní a nebude nikde jmenován. Pojem tripsitting byl pro něj až do rozhovoru neznámý. Rozhovor proběhl přes telefonní hovor a trval téměř třicet pět minut.

Dalším z respondentů byl pan Miroslav Barták. Ten v současnosti působí jako adiktolog. Rozhovor byl uskutečněn osobně a trval něco málo přes třicet sedm minut.

Šestáým respondentem byl pan Martin Duřt. Pracuje jako fenomenolog. Naše setkání proběhlo osobně. Tento rozhovor trval dvacet pět minut.

Předposlední respondentkou je paní Nikola Kozová, na kterou jsem dostala doporučení od pana doktora Bartáka. Paní Kozová působí jako krajská protidrogová koordinátorka. Vzhledem k naší značné vzdálenosti jsme se rozhodly provést rozhovor přes telefonní hovor. Délka nahrávaného rozhovoru je třicet devět minut.

Mým posledním respondentem je státní zástupce, který přistoupil na rozhovor, který bude anonymní a nesouhlasil ani s jeho nahráváním. Výsledná forma rozhovoru je proto prezentována ve zkrácené podobě. Rozhovor proběhl formou on-line videohovoru přes platformu ZOOM. Celková délka rozhovoru byla něco okolo třiceti minut.

4.1.2.4 Scénář rozhovoru

Jak jsem již zmiňovala, pro výzkumnou část mé bakalářské práce jsem provedla osm polostrukturovaných rozhovorů. Mým cílem je zjistit, jak je rámován tripsitting v kontextu užívání psychedelických látek různými skupinami aktérů a určit jaké hlavní argumentační strategie ovlivňují postoj aktérů k jeho právní úpravě. Proto bylo nutné vytvořit tematické okruhy otázek pro získání potřebných informací k dosažení mých výzkumných cílů. Můj tematický okruh otázek vypadal následovně:

1. definice tripsittingu
2. kontroverzní otázky a různé přístupy
3. legislativní rámec tripsittingu v České republice
4. budoucnost tripsittingu

První okruh otázek se týkal definice tripsittingu. Zde jsem se snažila zjistit, jak samotní respondenti definují vůbec pojem tripsitting, zda souhlasí s mou předloženou definicí a co oni sami považují za klíčové aspekty v této tématice. Další okruh otázek se zaměřoval na identifikaci specifických témat a otázek, které mohou vyvolávat silné debaty a rozpory mezi jednotlivými skupinami aktérů. U tematického okruhu „legislativní rámec tripsittingu v České republice“ jsem se zaměřila na zjišťování toho, jak různí aktéři vnímají současné právní podmínky a zda tuto praxi sami osobně považují za přínosnou a legální nebo je to dle nich v rozporu se zákonem a klasifikují ho jako trestný čin. Poslední tematický okruh se zaměřoval na budoucí vývoj praxe tripsittingu v České republice. Zde pro mě bylo klíčové zjistit, jaké změny si respondenti přejí vidět v budoucnosti ohledně tripsittingu. Struktura expertního rozhovoru byla pro všechny respondenty stejná.

5 ANALÝZA DAT

Jak již bylo výše zmíněno pro mou analýzu rámců vycházím z konceptualizace dle Morávka (2011). Provedené rozhovory jsem dle nahrávky doslovně přepsala kromě výjimky rozhovoru se státním zástupcem, který má podobu zkráceného zápisu. Všechny přepisy, zkrácený zápis, záznamy nahraných rozhovorů a informované souhlasy nejsou součástí mé bakalářské práce, mohu je ale poskytnout na vyžádání.

Zpracovaná data z provedených rozhovorů jsem získala metodou otevřeného tematického kódování. Tematické kódování na úrovni jednotlivých případů znamená, že proces kódování analýzy dat je proveden pro každý rozhovor samostatně. Tento typ kódování je vhodný pro případy, kdy je cílem výzkumu vylíčit, jak různé sociální skupiny vnímají a interpretují určitý jev. (Šedřová, 2007: 229) To je vhodné pro identifikaci a analýzu variability názorů, postojů a zkušeností mezi různými skupinami aktérů.

Všechny přepsané rozhovory jsem tedy kódovala individuálně a přiřazovala jsem kategorie (kódy) jednotlivým částem textu. Poté jsem získaná data začala srovnávat napříč všemi provedenými rozhovory. V této fázi došlo k identifikaci společných vzorů a rozdílů mezi jednotlivými respondenty. V první fázi výzkumu jsem identifikovala společné kategorie a v druhé fázi došlo k identifikaci rámců. Pro každou kategorii budou přidány konkrétní výňatky z rozhovorů, které mi kategorie pomohly identifikovat. Tyto výňatky poskytnou konkrétní příklady názorů jednotlivých respondentů. U každého výňatku bude citován konkrétní expertní respondent.

5.1 Identifikace kategorií

V této fázi výzkumu jsem vytvořila kategorie, které byly nejvíce diskutovány v souvislosti s tématem tripsittingu. Vzniklo mi celkem 7 hlavních kategorií.

1. Legislativa

Jedna z nejkontroverznějších kategorií v souvislosti s praxí tripsittingu se týká otázky legislativy. Tripsitting může být chápán jako nabádání k užívání nelegálních látek a jednalo by se o naplnění skutkové podstaty trestného činu šíření toxikomanie. Tento postoj se soustředí především na dodržování platných zákonů v České republice a klade důraz na ochranu společnosti jako celku před nebezpečím drog. *„Právě proto, že ať už to tam funguje jakýmkoliv způsobem, ať už tam bude osoba nebo osoby, které budou prostě umožňovat někomu užívání drog, jakýchkoliv drog, protože samozřejmě máme nějaké drogy lehčí, lehký nebo pak ty tvrdý, těžký, takže za mě pořád to bude naplňovat tu skutkovou podstatu, prostě šíření toxikomanie.“* (policista, 2024)

Tento argument se snaží vyvrátit právnička Dleščíková s jejím odborným pohledem na věc. Zdůrazňuje nutnost racionálního přístupu k legislativě, který by měl být založený na prokázaném vlivu na společnost. Mělo by dojít k přehodnocení právního rámce tak, aby bylo rozlišeno mezi ochrannou aktivitou pro uživatele a propagací užívání nelegálních látek. *„No a právě vlastně ten tripsitting spočívá v té podpoře, při tom užití té návykové látky, což vlastně zase z toho legislativního pohledu psychedelika jsou. Takže v podstatě jako tady existují určité obavy, jisté riziko, že by vlastně to jednání toho takzvaně. siteru mohlo naplnit skutkovou podstatu trestného činu k šíření toxikomanie a bylo by tedy trestné, což ale vlastně teda jako z povahy věci já považuju za vlastně jakoby za nesmysl, jo.“* (Dleščíková, 2024)

Z obav z možného trestního postihu se pojí další názor související s nejasností naší legislativy. Nikde v ní není exaktně vymezeno, zda tripsittovat někoho je legální. Zákon by měl být stanoven jasně a bez takzvaných možných klíčků. (státní zástupce, 2024) Zákazy jsou napsány nejasně, a to vede ke komplikacím v jejich interpretaci a aplikaci v následné praxi. *„To znamená, že přijde člověk, není to předem domluvený, přijde člověk jakoby k nám,*

do té služby, která to tam jako nabízí, ale nelitiguje to s tím člověkem, tak to je jako patrně zákonně v pohodě. I když ono teda i to je možná taky do nějaký míry trošku v šedý zóně. Jako těžko říct vlastně, oni ty zákony jsou fakt jako nejasně napsaný.“ (Duřt, 2024)

Některé připomínky poukazovaly na to, že naše současná legislativa je rigidní a nedokáže se přizpůsobovat současné době a výzvám, které přináší. Nedochází k rozlišování mezi tvrdými a měkkými drogami a tím pádem se zachází stejným způsobem s jinými typy látek, které mají například úplně různý závislostní potenciál. Náš systém *„není moc nastavenej na to, aby se ohýbal, aby se s ním pracovalo, aby se vlastně jakoby progresivně vyvíjel“* (Césarová, 2024) Je zde zdůrazněná potřeba modernizace celého systému.

Další problémovou oblastí je neschopnost rozlišování mezi různými typy drog. Pokud někdo nerozlišuje psychedelika od jiných tvrdších drog, pravděpodobně od něj nemůžeme očekávat pochopení potenciačního přínosu tripsittingu. *„Že třeba policie nebo statní zástupci minimálně doposud nebyli schopný rozlišovat mezi jednotlivými psychotropními látkami, tudíž přistupovali k užívání psychedelik stejně jako k užívání nějakých stimulantů, jako třeba amfetamin nebo... nebo kokain.“* (Koubková, 2024)

K tomuto názoru se objevuje opačný argument spočívající v tom, že jednotný přístup k vymáhání práva a k nelegálním drogám má vést k tomu, aby všechny drogy byly považovány za nebezpečné a následně odrazoval společnost od jejich zneužívání. (státní zástupce, 2024)

2. Role tripsittera

Dalším z hlavních témat, které bylo zmiňováno je otázka, kdo by měl roli tripsittera vykonávat. Objevuje se zde názor, že je lepší, aby při špatné zkušenosti s psychedeliky byl přítomen alespoň méně zkušený kamarád, než aby tam vůbec nikdo nebyl. Ne vždycky totiž lze zajistit ideální podmínky a mít vedle sebe vyškoleného tripsittera. „*Myslím si, že je lepší vždycky někdo než nikdo.*“ (Koubková, 2024)

To, že je lepší přítomnost jakékoliv osoby je potvrzeno i v následujícím výroku. V tom nejideálnějším případě je samozřejmě lepší, aby tripsitter měl nějaké základní školení a dokázal co nejefektivněji reagovat na možné negativní situace. „*No tak určitě někdo je lepší než nikdo, ale zas vlastně jako v ideálním případě, právě někdo jako k tomuto, k tomuto k tomuto jako proškolený. Aby... protože tam je právě důležité vědět, jak případně zakročit, jo, nebo co dělat, když opravdu ta osoba, která podstupuje tu psychedelickou zkušenost.*“ (Dleščíková, 2024)

Toto následně vyvolává otázku, kdo by tato školení měl certifikovat. Tímto názorem se poukazuje na nejasnosti a potencionální možné výzvy s vytvořením a implementací takového systému. To je poté vnímáno jako nadbytečné a neefektivní. Tento názor vychází z obav ohledně komplikovanosti provedení a zbytečné byrokracie, která by s tím byla spojená. „*Protože vy jste říkala, byla by školení.. A kdo by je dělal? Kdo by je certifikoval? Kdo by byla teda ta instituce, která by řekla.. A je společenský zájem, abychom registrovali tripsitting, aby se z toho stala nějaká registrace. Takže každý, kdo by užíval, nebo to.. By se měla registrovat? Si myslím, že to snad ani by nebylo jako vhodné a potřeba, a že zrovna tahle regulace by nevedla tím směrem, kterým by jako asi si představovali, nebo o který.. Bych si já třeba jako představoval.*“ (Barták, 2024)

Na úplně opačně straně je tu názor, který je velmi skeptický a vychází již z negativního postoje k užívání drog obecně. Tento argument shazuje to, že by tripsitting mohl být vůbec něčím prospěšný a zpochybňuje možné schopnosti a kvalifikace tripsittera. Vyjadřuje nedůvěru k jakýmkoliv nápomocným aktivitám pro lidi, co se dobrovolně rozhodli užívat nelegální látky. „*Já teda na užívání drog nevidím nic pozitivního, a jestli to je za přítomnosti*

tripsittera, někoho, kdo, nevím teda, jak by měl být vzdělaný a co by měl všechno projít, jestli to je někdo, kdo se ze závislosti vyléčil a pak si bude hrát na to, že vlastně tomu rozumí, nevím, no.“ (policista, 2024)

3. Role vlády a veřejných institucí

Dalším diskutovaným tématem je role vlády a veřejných institucí v souvislosti s tématem tripsittingu. Jeden z názorů na tuto otázku vychází především z neznalosti pojmu tripsitting. To značí neinformovanost orgánů činných v trestním řízení ohledně této problematiky. Tento názor je pragmatický, kdy se momentálně neplánuje vést aktivní zásahy proti tripsittingu. Na druhé straně je zde důraz na to, že pokud by se policie o takové skutečnosti dozvěděla v reálném čase, měla by zakročit a nenechávat to být. Tripsitting je vnímán v rozporu s naším zákonem a z toho následně vyplývá určitá obava, že se tripsitting se rozšíří více do společnosti anebo dokonce „*přeroste v něco masivnějšího*“ (policista, 2024). „*Úplně, že bych proti tomu teď vedl nějakou kampaň, jo, ze strany policie to si úplně nemyslím. Už jenom z toho důvodu, že to pro mě byl nový pojem a je to vlastně skutečnost, o který se dozvídám poprvý. Vůbec jsem netušil, že něco podobného teda jakoby funguje, ale v případě že orgán činný v trestním řízení by takovou skutečnost měl v podvědomí, tak by na ní měl reagovat.*“ (policista, 2024)

Další názor už není tak represivně zaměřený. Tvrdí, že represe není vždy úplně funkčním a efektivním řešením. Tento názor poukazuje na nedostatky ohledně efektivity trestních sankcí a přísného vymáhání zákonů v oblasti drogové problematiky. Tento názor lze ale považovat za pragmatický a analytický, protože je zde kladen důraz na věcný pohled celého kontextu dané situace. Je zde potřeba brát v potaz všechny možné dopady na zdraví, společnost, jednotlivce. „*Nejsem zastáncem příliš jako těch represivních přístupů vůbec, protože ona ta represe mnohdy nefunguje. Na druhé straně se domnívám, že řada chování je zdravotně škodlivá a měli bychom vždycky tomu přistupovat věcně. Jaký je dopad na zdraví? Jaký je dopad na komunitu? Jaký je dopad na naši společnost? A samozřejmě stát nemá jiný nástroj, než je regulace.*“ (Barták, 2024)

Další argumentace staví na tom, že na jedné straně chápe snahu dostat tripsitting z šedé zóny a upevnit tuto praxi v legislativě, aby chránila všechny zúčastněné strany. V tomto případě bude klíčovým aspektem komunikace rizik a přínosů se širokou veřejností ze strany vlády. Na druhé straně je úprava legislativy považována za velký krok dopředu a my na to „*nejsme připravený jako službama, ani jako společnost.*“ (Kozová, 2024) Je zde potřeba zvýšení vzdělávání a rozvoje adekvátních sužeb, aby na tuto praxi společnost lépe reagovala a mohla jí přijmout v pozitivním světle.

Objevuje se zde i názor, že by úplně v ideálním případě mělo dojít k zrušení právního předpisu o šíření toxikománie, protože do té doby se situace ohledně tripsittingu nemůže progresivně vyvíjet. S tím souvisí i osvěta (nejen) psychedelických látek. Další důležitou argumentací je, že vláda by měla určitě zvýšit tok financí do péče o lidi s psychickým onemocněním, protože v tom je největší komplikace, od které se odvíjejí následně další a další problémy. Tento postoj je ale velmi skeptický a vyjadřuje pochyby ohledně politické vůle. „*Tak měly by hlavně sehrát tu roli, že by zrušily šíření toxikománie, to je ta první věc, co by měly udělat. To je hlavně ta nejjednodušší věc, nejniž visící jablko prostě. A pak by jako měli dávat výrazně více peněz do péče o duševní zdraví, která je jako úplně v tristní situaci.*“ (Duřt, 2024)

4. Rizika

Značnou pozornost dostalo také téma rizik, která mohou být spojená s prováděním tripsittingu, potažmo s užíváním psychedelických látek. Účinky psychedelik působí na každého do jisté míry individuálně a někdy mohou být nepředvídatelné. „*(...) I tahle oblast je opravdu velmi i taková jako ošemetná, protože právě, jak víme, žejo, ty psychedelika jsou teda ty nespecifický amplifikátory, takže vlastně jako na každého to v podstatě může působit jako jinak. Takže vlastně nikdy dopředu nemůžete s jistotou říct, co se u toho kterého člověka bude nebo nebude jako dít.*“ (Dleščíková, 2024)

Argumenty podporující tripsitting zdůrazňují, že právě tripsitting může být klíčovým pro minimalizaci případných rizik a ochranu uživatele. Tripsitterova úloha je vytvářet bezpečné a kontrolované prostředí. „*S tím, že nejdůležitější úkol toho tripsittera je zajišťovat nějaké*

bezpečí a minimalizovat ta rizika spojená s užitím, čehož se dosahuje právě pomocí vytvářením bezpečného prostoru pro ten zážitek.“ (Koubková, 2024)

Na opačné straně stojí argumentace, která rizika vidí v nepředvídatelnosti psychedelických látek a že v této situaci nepomůže ani nejvyškolenější tripsitter. Nejlepším způsob, jak nebýt ohrožen drogou, je neužívat žádné drogy. (státní zástupce, 2024)

5. Trestní odpovědnost tripsittera

Značnou pozornost dostalo také téma ohledně trestní odpovědnosti tripsittera. Objevuje se zde názor, že tripsitter by neměl být trestně odpovědný za to, co se stalo během situace, kdy někomu tripsittoval za předpokladu, že udělal vše správně a neporušil by jinou mez zákona. *„ (...) ale přece tripsitter nemůže být zodpovědný za to, co ten člověk užije, pokud si to on sám sežene. Ani za to, že se něco třeba stane v tom prostoru, protože to nemůže ovlivnit. (...) jediný, co tak vlastně je zodpovědný za to, že ho nebude... že nezneužije tu křehkou situaci, jako toho změněného stavu vědomí toho člověka. (...) Ale to jsou vlastně jakoby normální věci v životě, které by se neměly dít, takže nic speciálního.“ (Césarová, 2024)*

Na druhé straně zaznívá názor, že tripsitter je tam přece od toho, aby negativním vlivům zamezoval a pokud k nim tedy dojde dopadům, měl by za ně být zodpovědný, protože nesplnil účel, od kterého tam je. Tripsitter měl nést určitou míru zodpovědnosti i přesto, že by se odpovědnost mohla hůře dokazovat. Měl by být trestně odpovědný za činy, které způsobil ať už úmyslně či neúmyslně. *„Asi úplně ta zodpovědnost samozřejmě by se jim hůře dokazovala, ale už jenom že někomu něco umožním, jo, tak někdo, kdo ti vzhledem k jiným skutkovým podstatám trestných činů nebo zločinů, pokud někoho třeba navedeš, aby něco provedl, tak seš návodce podle..podle toho trestního zákoníku. A tím pádem už potom i na tobě zůstává nějaká větší či menší zodpovědnost, nějaký díl zodpovědnosti a v tomhle případě, pokud někdo je tam proto, aby třeba zamezil nějakým negativním dopadům nebo negativním způsobům jednání po požití té látky, a vymklo by se to z nějaké kontroly, tak pak ta zodpovědnost určitě na takové osobě je, protože víceméně nesplnila to, to co... to co nebo proč tam vlastně je.“ (policista, 2024)*

6. Přístup k užívání drog

Dalším tématem je přístup k užívání drog. Jeden z prezentovaných názorů zmiňuje, že místo podpory harm reduction strategií by se měl klást větší důraz na úplnou abstinenci ohledně užívání jakýchkoliv zakázaných látek. Staví na názoru, že pokud se chceme vyhnout rizikům spojených s užíváním drog, nejlepším způsobem je od nich abstinovat. Zároveň je ale zde i pochopení pro to, že dnešní společnost je zaměřená na okamžitý požitek a každý může mít své důvody, proč se danou látku rozhodl užít. „*Určitě jako za sebe doporučuju zdrženlivost, vůči jakýmkoliv jako návykovým látkám a alternativní způsoby trávení volného času. Na druhou stranu si uvědomuju, že lidé si chtějí zlepšovat vědomí a prožívání pořád, že životní situace je těžká, život v soudobých společnostech pozdní doby, včetně té naší, přináší řadu rizik, a že každý hledá teda jako možnosti, jak bych tak řekl, zlepšit náladu.*“ (Barták, 2024)

Na opačné straně stojí realistická argumentace, že drogy doposud nebyly ze společnosti vymýceny a jejich zákaz neřeší problematiku. Je zde poukázáno na evidence-based výzkum, který dokládá to, že ta rizika můžeme snižovat u chování, které by stejně probíhalo tak jako tak. „*Navíc prostě to, že jsou ty látky zakázaný, tak neznamena, že je lidi neužívají. (...) No a v tom případě potom už víme, na základě i jako výzkumu a dlouholetého pozorování a vlastně i praktikování podávání psychedelik v rámci výzkumu, tak víme, že je mnohem bezpečnější ta zkušenost, pokud člověku někdo tripsittuje.*“ (Césarová, 2024)

Je zde vyjádřena obava ohledně normalizace užívání nelegálních látek v naší společnosti. Je zde opět zmíněno, že drogy vymýtít nelze, ale dochází zde až moc k velké akceptaci trendu různých druhů drog a s tím i spojenými aktivitami (například právě tripsitting). Tolerance drog nemusí být stálá, ale může být časově proměnlivá. „*Tak se za mě opravdu rozvírají ty nůžky tý tolerance, co jako společnost jsme schopni tolerovat. Dávám ten příklad, co jako tím už chci říct, že třeba před pěti lety, když někdo kouřil jointa na zastávce, tak se nad tím minimálně všichni jako pohoršili a řekli by mu, ať ho jako típne a jde pryč. Dneska když potkávám kouřit lidi jointa na zastávce, tak se setkávám s tím, že vlastně jako někdo říká, ježiš, oni kouřej jenom trávu, jako díky bohu, že to nejsou tvrdý drogy. Že se vlastně jako ta míra toho, co můžeme užívat, neustále jako zvyšuje. A nerada bych dospěla k tomu, že tady budou všichni brát jako pervitin, a společnost na to bude jako říkat, ježiš, super, berou*

perník, jako hlavně, že jsou saturování a že jsou jako v pohodě. Jako mně přijde dost, že to tím směrem jde.“ (Kozová, 2024)

7. Budoucí vývoj tripsittingu

Další probírané téma se týkalo představ budoucího možného vývoje tripsittingu. Některé názory zastávaly postoj, že by mělo být vymezeno, že se nejedná o trestný čin a vzniká za „*účelem minimalizovat rizika a vytvářet bezpečné prostředí pro uživatele*“ (Césarová, 2024).

Podle některých připomínek je zařazení tripsittingu do legislativy opodstatněná. Tripsitteři by se neměli dostávat do rozporu se zákonem a tripsitting by měl být ukotven jako harm reduction praktika, která přispěje k ochraně veřejného zdraví. „*A teda hlavní důvod proč si myslím, že by tripsitting měl být jako legální, je hlavní argument, že je to harm reduction metoda.*“ (Duřt, 2024)

Další připomínka je rezervovanějšího přístupu k tripsittingu, zároveň ho úplně nezavrhuje. Tento názor je skeptický k rekreačnímu užívání látek a je zastáncem profesionálních adiktologických služeb. Zastává názor, že laická pomoc při užívání nemusí být upravována v zákoně, protože to náš systém neřeší. Tripsitting by měl být založený na evidence based přístupu jako terapeutická cesta, která má jasně podložené přínosy a rizika. „*Takže já bych to viděl, pokud bychom vůbec uvažovali, že to budeme právně vymezovat, tak bych to viděl především v doporučených postupech nebo případech, standardech adiktologických služeb. A vůbec jako někoho dalšího, za mě, bych k tomu nepouštěl. Že.. Laická pomoc nemusí být upravována v tomto smyslu zákonem a samozřejmě hodně věci stojí mimo zákon a nikdy se o tom systém, nemá ani práva, nedozví. To samozřejmě, nejsem asi v tomhle tom úplně naivní. Ale já bych to opravdu nechal na to.. Na ty profesionální služby v indikovaných případech. To rekreační užívání, je u mě teda, jako s mnoha a mnoha a mnoha otazníky.*“ (Barták, 2024)

Další z názorů se týká jasnější právní úpravy a konzistentní regulace. Dokud nejsou podloženy jeho přínosy odborníky anebo pokud nedojde k úplné legalizaci těchto látek, mělo by se jednat o trestný čin. Česká společnost by se měla spíše zaměřovat na efektivní prevenci než legálně ukotvovat praxi tripsittingu, která je na hraně se zákonem a zaměřovat se na přísnější znění zákonů týkající se jakýchkoliv nelegálních látek. (státní zástupce, 2024)

5.2 Identifikace rámců

V další fázi výzkumu jsem se zaměřovala na identifikaci hlavních rámců. Jedná se takzvaně o „nadkategorie“. Rámce nám popisují, jak jednotliví aktéři strukturují své argumentační strategie, jak definují problémy a jaká řešení navrhují. Tyto rámce mi pomohly lépe porozumět odlišným perspektivám a hodnotám, které ovlivňují diskuzi o tripsittingu. Identifikovala jsem tři hlavní rámce:

1. rámec harm reduction
2. rámec absolutní abstinence
3. rámec odborného užívání a výzkumu

U každého rámce jsem následně identifikovala hlavní sponzory, soutěžící problémy a veřejně politické důsledky.

1. Rámec harm reduction se zabývá především minimalizace potencionálních rizik vzniklých při užívání psychedelických látek. Argumentační strategie v tomto rámci poukazuje především na zajištění bezpečnosti rekreačních uživatelů. Hlavním problémem pro tento rámec je nejasný právní výklad, podle kterého může být tripsitting brát jako nabádání k užívání nelegálních látek. Tento rámec má realistický přístup k užívání drog a uznává, že užívání nelegálních drog nelze vymýtít zákazy a represivním přístupem, proto se zaměřuje jak lze užívání, které by probíhalo tak či tak, provádět bezpečněji. Zaměřuje se na poskytování informací o bezpečnějším užívání a rizicích, které mohou nastat. Vzniká zde snaha destigmatizovat společnost pomocí provádění osvěty o psychedelikách. Tento rámec navrhuje legislativní úpravu, která by chránila tripsittery. S tím je spojena potřeba zavedení školení a certifikace tripsitterů. Mezi sponzory tohoto rámce patří Koubková, Césarová, Dleštíková a Duřt.

Úroveň rétorického rámce: Rámec 1	
Název rámce	Rámec harm reduction
Sponzoři	Césarová, Dleštíková, Duřt, Koubková
Problémy	Trestní stíhání tripsitterů na základě paragrafu šíření toxikománie
Veřejněpolitické důsledky	Zajištění právní ochrany tripsitterů v legislativní úpravě, školení a certifikace

Zdroj: autorka

Úroveň problému 1: Trestní stíhání tripsitterů na základě paragrafu šíření toxikománie	
Popis problému	Tripsitteri se mohou dostat do kolize se zákonem a být trestně stíháni při snaze minimalizovat rizika pro uživatele psychedelik
Příčiny a viníci	Nejasná legislativa, válka proti drogám, stigmatizace drog, stát
Hodnoty a morální soudy	Svoboda jedince, ochrana jednotlivce
Poškozené strany	Tripsitteri, uživatelé psychedelik, kteří nemohou bezpečně užívat
Návrh řešení	Legislativní úprava, vzdělávání a osvěta, podpora harm reduction strategií

Zdroj: autorka

2. Rámec absolutní abstinence klade odmítá jakoukoli formu rekreačního užívání drog. Tento rámec má represivní charakter. Trestní odpovědnost tripsitterů by měla být právně definována a následně vymáhaná pomocí sankcí. Tento rámec zastává názor, že užívání psychedelických látek je nepřijatelné. Argumentuje tím, že nejdůležitější je ochrana veřejnosti jako celku. Tento rámec navrhuje omezení dostupnosti nejen psychedelických látek, ale obecně nelegálních drog celkově a zajištění primární prevence, která má podporovat abstinenci chování ve společnosti. Mezi sponzory tohoto rámce patří státní zástupce a policista.

Úroveň rétorického rámce: Rámec 2	
Název rámce	Rámec absolutní abstinence
Sponzoři	Policista, státní zástupce
Problémy	Rekreační užívání psychedelik, normalizace užívání drog
Veřejněpolitické důsledky	Zákaz užívání drog a s tím spojené aktivity jako tripsitting, podpora primární prevence

Zdroj: autorka

Úroveň problému 2: Rekreační užívání psychedelik, normalizace užívání drog	
Popis problému	Společnost normalizuje drogy, s užíváním drog spojená rizika a vznik závislostí
Příčiny a viníci	Nedostatečná regulace, společenský tlak a zábava, vyobrazování drog v pozitivním světle, normalizace drog, nedostatečná prevence a odrazování od užívání
Hodnoty a morální soudy	Ochrana veřejného zdraví, morální odsouzení užívání drog
Poškozené strany	Společnost, závislí na drogách
Návrh řešení	Regulace a vymáhání zákonů, prevence, informovanost o nebezpečí drog

Zdroj: autorka

3. Rámec odborného užívání a výzkumu se netýká přímo tripsittingu jako takového. Tento rámec nesouhlasí s rekreačním užíváním psychedelik, ale podporuje oblast výzkumu psychedelik s potenciálem pro medicínské užívání, který bude kontrolovaný. Měly by být prezentovány pouze podložená rizika a přínosy. Tento rámec navrhuje provádět výzkumy a evidence based debaty o psychedelikách. Zároveň by tyto debaty měly být zbaveny emocionálnosti. Dle tohoto rámce na legislativní úpravu pro tripsittery není společnost připravena a jsou zde důležitější problémy pro řešení. Mezi sponzory tohoto rámce patří Barták a Kozová.

Úroveň rétorického rámce: Rámec 3	
Název rámce	Rámec odborného užívání a výzkumu
Sponzoři	Barták, Kozová
Problémy	Nekontrolované užívání psychedelik, nedostatek vědeckých důkazů
Veřejněpolitické důsledky	Zavedení právního rámce užití psychedelik pro výzkumné účely, financování výzkumu

zdroj: autorka

Úroveň problému 3: Nekontrolované užívání psychedelik, nedostatek výzkumu	
Popis problému	Užívání psychedelik v nekontrolovaném prostředí může vést k zdravotním, psychickým a sociálním rizikům, lidé nemají adekvátní informace a vzdělání
Příčiny a viníci	Nedostatek výzkumu, dezinformace a mýty, společenský tlak a experimentování
Hodnoty a morální soudy	Ochrana veřejného zdraví, vědecká odpovědnost, bezpečnost a informovanost, ochrana zdraví mladistvých
Poškozené strany	Jednotlivci, společnost, mladiství
Návrh řešení	Právní regulační rámec pro psychedelika užívaná ve výzkumu, podpora výzkumu, financování výzkumu, odborný dohled, kampaně na podporu zdravých alternativ pro trávení volného času, spolupráce s odborníky

Zdroj: autorka

ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo odhalit odlišné perspektivy a interpretace tripsittingu mezi jednotlivými aktéry. Jako teoretické východisko byla použita teorie rámců a metodu jsem zvolila interpretativní analýzu politiky. Celkově bylo provedeno 8 rozhovorů. Ve své bakalářské práci jsem identifikovala 3 základní rámce: Rámec harm reduction, Rámec absolutní abstinence, Rámec odborného užívání a výzkumu. Rámec harm reduction vnímá tripsitting jako ochrannou aktivitu a vytváření bezpečného prostředí pro uživatele psychedelických látek s účelem minimalizovat potencionální rizika spojená s užíváním. Nepodporuje trestní stíhání tripsitterů, protože tripsitting chápe jako prostředek k ochranně a pomoci uživatelům. Rámec absolutní abstinence vnímá tripsitting jako aktivitu, která je v kolizi se zákonem a zaměřuje se na dodržování platných zákonů. Tripsitting tedy chápe jako podporu k nabádání užívání psychedelik. Poslední rámec odborného užívání a výzkumu je proti rekreačnímu užívání nelegálních látek, ale vidí v psychedelikách a tripsittingu potenciál pro medicínské využití v kontextu profesionálních služeb. V bakalářské práci jsem odhalila odlišné perspektivy a hodnoty jednotlivých aktérů, které ovlivňují diskuzi o tripsittingu, potažmo o psychedelických látkách celkově. Analýza rámců pomohla k lepšímu porozumění, jak aktéři rámcují praxi tripsittingu a jakým návrhům na legislativní změnu dávají přednost. Práce téma tripsitting pomohla zasadit do probíhající diskuze o cílech drogové politiky, konkrétně zdaje lepší snižovat rizika během užívání psychedelik nebo klást větší důraz na úplnou abstinenci.

Summary

The aim of my thesis was to find out how tripsitting framing differs between individual actors. The framework theory was used as a theoretical starting point, and I chose interpretive policy analysis as the method. A total of 8 interviews were conducted. In my bachelor's thesis, I identified 3 basic frameworks: the harm reduction framework, the absolute abstinence framework, the professional use and research framework. The harm reduction framework views tripsitting as a protective activity and the creation of a safe environment for users of psychedelic substances in order to minimize the potential risks associated with using. The absolute abstinence framework views tripsitting as an activity that is in conflict with the law and focuses on compliance with applicable laws. The latter frame of professional use and research opposes the recreational use of illegal substances, but sees psychedelics and tripsitting as potential for medical use in the context of professional

services. In my bachelor's thesis, I revealed the different perspectives and values of individual actors, which influence the discussion about tripsitting, i.e. about psychedelic substances in general. The frame analysis helped to better understand how the actors perceive tripsitting and what solutions to the problems they prefer. The thesis inserted the topic of tripsitting into the ongoing debate about the goals of drug policy, namely whether it is better to reduce the risks during the use of psychedelics or to put more emphasis on total abstinence.

Použitá literatura

BIGELOW, BC.; EDGAR, KJ. (2006) *The UXL Encyclopedia of Drugs & Addictive Substances*. [s.l.]: Thomson-Gale, 2006. Dostupné z: <https://archive.org/details/uxlencyclopediao0003bige ISBN 1-4144-0444-1>.

CALVEY T, HOWELLS FM. (2018). *An introduction to psychedelic neuroscience*. Prog Brain Res. 2018;242:1-23. doi: 10.1016/bs.pbr.2018.09.013. Epub 2018 Nov 15. PMID: 30471677.

CARHART-HARRIS, R. L.; KAELEN, M.; BOLSTRIDGE, M.; WILLIAMS, T. M.; WILLIAMS, L. T. et al. (2016). *The paradoxical psychological effects of lysergic acid diethylamide (LSD)*. Online. Psychological medicine. 2016, roč. 46, č. 7, s. 1379-1390. ISSN 0033-2917. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S0033291715002901>. [cit. 2024-07-10].

ČESKÁ PSYCHEDELICKÁ SPOLEČNOST. (2022). *Co je a co není šíření toxikomanie? Otázka za milion dolarů* [online]. Blog České psychedelické společnosti, 18. února [cit. 2024-02-08]. Dostupné z: <https://blog.czeps.org/2022/02/18/co-je-a-co-neni-sireni-toxikomanie-otazka-za-milion-dolaru/>

ČESKÁ PSYCHEDELICKÁ SPOLEČNOST. (2023). *Právní analýza: sitterování a šíření toxikomanie* [online]. [cit. 2024-07-29]. Dostupné z: https://czeps.org/wp-content/uploads/CZEPS_2023-pravni_analyza-sitterovani_sireni_toxikomanie.pdf

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 283, odst. 1.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 287.

DAS S, BARNWAL P, RAMASAMY A, SEN S, MONDAL S. (2016). *Lysergic acid diethylamide: a drug of 'use'?* Ther Adv Psychopharmacol. Jun;6(3):214-28. doi: 10.1177/2045125316640440. Epub 2016 Mar 23. PMID: 27354909; PMCID: PMC4910402.

DE GREGORIO, D., INSERRA, A., ENNS, JP., MARKOPOULOS, A., PILEGGI, M. et al. (2022). *Repeated lysergic acid diethylamide (LSD) reverses stress-induced anxiety-like behavior, cortical synaptogenesis deficits and serotonergic neurotransmission decline*. Online. *Neuropsychopharmacology (New York, N.Y.)*. roč. 47, č. 6, s. 1188-1198. ISSN 0893-133X. Dostupné z: <https://doi.org/10.1038/s41386-022-01301-9>. [cit. 2024-07-10].

de VREESE, CLAES H. (2005) *News framing: Theory and typology*. Information Design Journal + Document Design 13(1), s. 51-62

DYCK, E. (2008). *Psychedelic psychiatry: LSD from clinic to campus*. Baltimore, MD: J. Hopkins University Press

ELIADE, M. (1997). *Šamanismus a nejstarší techniky extáze*. Praha: Argo. ISBN 80-7203-153-8. s. 419

FISHER, G. (1970). *The psycholytic treatment of a childhood schizophrenic girl*. Int. J. Soc. Psychiatry 16 (2), 112–130.

GOFFMAN, E. (1994) *Frame Analyses (From Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience)* In Lemert, Charles and Ann Branaman (eds.) *The Goffman reader*. Malden: Blackwell Publishing.149-166 s.

GRINSPOON, L., BAKALAR, J. (1997). *Psychedelic Drugs Reconsidered*. New York: Lindesmith Center.

GRINSPOON, L., BAKALAR, J.B., (1981). *The psychedelic drug therapies*. *Curr. Psychiatr. Ther.* 20, 275–283.

GROB, C.S., DANFORTH, A.L., CHOPRA, G.S., et al., (2011). *Pilot study of psilocybin treatment for anxiety in patients with advanced stage cancer*. *Arch. Gen. Psychiatry* 68 (1), 71–78.

GUZMAN, G., ALLEN, J.W., GARTZ, J., (1998). *A worldwide geographical distribution of the neurotropic fungi, an analysis and discussion*. *Ann. Mus. Civ. Rovereto* 14, 189–280.

HASLER, F., GRIMBERG, U., BENZ, M.A., et al., (2004). *Acute psychological and physiological effects of psilocybin in healthy humans: a double-blind, placebo-controlled dose-effect study*. *Psychopharmacology (Berlin)* 172 (2), 145–156.

HENDL, Jan. (2005) *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2

HUBER, John. (2022). *A Brief History of Tripsitting* [online]. TripSitter.Clinic, 15. března [cit. 2024-01-30]. Dostupné z: <https://tripsitter.clinic/blog/a-brief-history-of-tripsitting>

IVO. *Co vlastně je a co není šamanismus?* [online]. [cit. 2024-07-14]. Dostupné z: <https://www.samani.cz/co-vlastne-je-a-co-neni-samanismus/>

JOHNSON M, RICHARDS W, GRIFFITHS R. (2008). *Human hallucinogen research: guidelines for safety*. *J Psychopharmacol.* Aug;22(6):603-20. doi: 10.1177/0269881108093587. Epub 2008 Jul 1. PMID: 18593734; PMCID: PMC3056407.

KALINA, K. (2003) *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Rada Evropy - Skupina Pompidou. ISBN 80-86734-05-6.

KAST, E., COLLINS, V. (1964). *Study of lysergic acid diethylamide as an analgesic agent*. *Anesth Analg* 43: 285–291.

KOČÁROVÁ, R., KŇAŽEK, F., BLÁHOVÁ, B., PLEVKOVÁ, M., POSTRÁNECKÁ, Z., HORÁK, M. KLOBUŠNÍKOVÁ, K., CHOMYNOVÁ, P., DLEŠTÍKOVÁ, T., PROCHÁZKOVÁ, L., CIVIŠOVÁ, D., ORLÍKOVÁ, B., BÖHMOVÁ, K. (2022). *Psychedelika v České republice. Přehled situace, zkušenosti a názory uživatelů a poskytovatelů péče*. [Psychedelics in the Czech Republic. Overview of the situation, experiences and opinions of users and caregivers]. Praha: Úřad vlády České republiky.

LAUSSMANN, T., MEIER-GIEBING, S., (2010). *Forensic analysis of hallucinogenic mushrooms and khat (Catha edulis Forsk) using cation exchange liquid chromatography*. *Forensic Sci. Int.* 195 (1–3), 160–164.

MASTERS, R.E.L., HOUSTON, J., (1970). *Therapeutic applications of LSD and related drugs*. In: Aaronson, B., Osmond, H. (Eds.), *The Uses and Implications of Hallucinogenic Drugs*. Hogarth Press, London.

METZNER, R., (2005). *Sacred Mushroom of Visions: Teonanácatl: A Sourcebook on the Psilocybin Mushroom*. Park. St. Press Rochester, Vermont.

MORÁVEK, J. 2011. „Analýza rámců“. Pp. 105-135 in Nekola, M., Geissler, H. a Mouralová, M. (Eds.), *Současné metodologické otázky veřejné politiky*. Praha: Karolinum, ISBN: 978-80-246-1865-4

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL. Halucinogenní látky: základní informace [online]. [cit. 2024-07-18]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/303-halucinogenni-latky-zakladni-informace>

NICHOLS, D. E. (2016). *Psychedelics*. *Pharmacological Reviews*, 68(2), 264–355. <https://doi.org/10.1124/pr.115.011478>

REIN, M., a SCHÖN, D. (1994) *Frame Reflection: Toward the Resolution of Intractable Policy Controversies*. New York: Basic Books, 247 s.

REIN, M., a SCHÖN, D. (1996) *Frame Critical Policy Analysis and Frame Reflective Policy Practice, Knowledge and Policy* 9 (1): 88-90.

REIN, M., a SCHÖN, D. (1993) *Reframing Policy Discourse*. Pp. 145-166 In FISCHER, F. AND FORESTER, J. *The Argumentative Turn in Policy Analysis and Planning*. Durham and London: Duke University Press. ISBN 0-8223-1372-3 s. 145- 166

SAVAGE, C. and MCCABE, O. (1973). *Residential psychedelic (LSD) therapy for the narcotic addict: a controlled study*. *Arch Gen Psych* 28: 808–814.

SEMAN, JK. (2021). *Borderlands Curanderos: The Worlds of Santa Teresa Urrea and Don Pedrito Jaramillo*. University of Texas Press. ISBN 978-1-4773-2194-2.

SEWELL, R., HALPERN, J., POPE, H. Jr (2006). *Response of cluster headache to psilocybin and LSD*. *Neurology* 66: 1920–1922.

ŠAŠEK, P., TEJKALOVÁ, A. N. (2013). *Rámcování tématu státního zadlužování v agendě MF DNES a Práva před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR*.

ŠVARÍČEK, R., & ŠEĐOVÁ, K. (2007). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vyd. Praha. Portál.

ŠVARÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. a kol. (2007) *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách: Pravidla hry*. Praha: Portál. 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

TAYAG, Y. (2017) *Bicycle Day 2018: The Day Albert Hofmann Took the First LSD Trip in 1943*. Inverse [online]. [cit. 2020-06-13]. Dostupné online z: <https://www.inverse.com/article/14503-bicycle-day-albert-hofmann-bsd-acid-trip>

TRIPSITTER. *Tripsitter: Psychedelic Pharmacopeia* [online]. [cit. 2024-07-15]. Dostupné z: <https://tripsitter.com>

TYLŠ, F., PÁLENÍČEK, T., HORÁČEK, J. (2014). *Psilocybin – Summary of knowledge and new perspectives, European Neuropsychopharmacology*. Volume 24, Issue 3, 2014, Pages 342-356, ISSN 0924-977X, dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.euroneuro.2013.12.006>.

van HULST, M., YANOW D. (2009) *The political process promise of policy framing*. Nепublikované podklady pro ECPR Joint Workshops 19: Studying the Political through Frame Analysis, Lisbon, 14-19 April 2009.

VESELÝ, A. a NEKOLA, M. (2007) *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN: 978-80-86429-75-5

VOLLENWEIDER, F., KOMETER, M. (2010). *The neurobiology of psychedelic drugs: implications for the treatment of mood disorders*. Nat Rev Neurosci 11, 642–651. <https://doi.org/10.1038/nrn2884>

ZENDO PROJECT. *Zendo Project: Psychedelic Peer Support* [online]. [cit. 2024-07-15]. Dostupné z: <https://zendoproject.org>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Scénář pro polostrukturované rozhovory

Příloha č. 2: Informovaný souhlas

Příloha č. 3: Seznam uskutečněných rozhovorů

POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR – SCÉNÁŘ

Příprava otázek k polostrukturovaným rozhovorům:

Úvod

- Dobrý den, ráda bych Vám v první řadě poděkovala, že jste si našel/našla volnou chvíli pro tento rozhovor. Můžeme začít s nahráváním?
- Mohl/a byste na začátek prozradit něco o sobě?

Definice

- „Na základě mého dosavadního zkoumání a studia tématu, tripsitting vnímám jako proces, při kterém je přítomna dozorující osoba (tedy tripsitter), jehož úkolem je poskytnout bezpečné prostředí a podporu osobě, která prožívá účinky psychedelických látek. Jeho cílem je především minimalizace potenciálních rizik, které mohou nastat. Chtěla bych se vás zeptat, zda s touto definicí souhlasíte, nebo máte na TS jiný pohled?“
⇒ zjistit s čím souhlasí, s čím nesouhlasí, co je pro ně důležitá součást tripsittingu

Kontroverze / různé přístupy / rozpory

- V rámci komunity, která pracuje s psychedeliky, v kontextu harm reduction se občas setkáváme s různými názory a přístupy. Chtěla bych se zeptat, jestli jste si všiml(a) nějakých specifických témat/otázek, které vyvolávají silné debaty/rozpory mezi lidmi právě v této oblasti? Mohl(a) byste popsat konkrétní situaci?
- Co dle vás nejvíce ovlivňuje, jak daní lidé přemýšlí a vnímají TS? (osobní zkušenosti x informace z médií x něco jiného?)
- Proč si myslíte, že někteří lidé vidí TS jako užitečnou pomoc a někteří jako nelegální činnost? Jaké důvody/hodnoty mohou vést k těmto rozdílným názorům?
- Kdo by měl roli tripsittera vykonávat? Kdokoliv x někdo se „školením“? Názor lepší někdo než nikdo?
⇒ co oni považují za klíčové, kontroverzní
- Napadá vás něco, co by mohlo změnit to, jak lidé o TS budou přemýšlet a lépe se o něm diskutovat, případně aby se toto téma vůbec dostalo do povědomí lidí...
- Jak vnímáte postoj vymáhacích složek (policie, státní zástupci) obecně k užívání psychedelik a konkrétně poté k TS? Vidíte mezi nimi a komunitou zabývající se HR rozdíly? Jaké? V čem? Vymáhací složky by měly / neměly zasahovat (být na okraji) do praxe TS?

LEGISLATIVNÍ RÁMEC TRIPSITTINGU V ČESKÉ REPUBLICE:

- V kontextu našeho současného právního rámce – TS v šedé zóně - Jaký je váš názor na to, zda by tripsitting měl být považován za trestný čin? Mohli byste zdůvodnit, proč by tripsitting měl, nebo naopak neměl být považován za trestnou činnost? Jaké argumenty považujete za klíčové při posuzování této otázky?
- Jak vnímáte současné právní podmínky pro provádění tripsittingu a užívání psychedelik v ČR, i když tripsitting jako takový není právně definován? Jaké přínosy či omezení s tím souvisí?"
- Jaké jsou podle vás největší výhody a nevýhody současného právního rámce týkající se tripsittingu v ČR?
- Jak byste si představoval(a) ideální legislativní úpravu tripsittingu?
- Jaký je váš názor na to, zda by měl být tripsitting zařazen do legislativního rámce a proč?

- Měli by být tripsitterové zodpovědní podle zákona za to, co se stane během tripsittingu? Pokud ano, jak by měly být tyto pravidla nastaveny?
- Jakými způsoby by mělo být podle vás tripsittingové prostředí regulováno tak, aby byla zajištěna bezpečnost uživatelů psychedelických látek?
- "Jaké problémy /např. v rámci zákona/ mohou nastat při provozování tripsittingu a jaké je jejich možné řešení?"
- Vnímáte vy osobně TS jako něco, co je v souladu s legislativním rámcem? Jak interpretujete TS z pohledu našich zákonů? Měl by být přísněji regulován x více otevřený a dostupný jako forma HR?
- Napadá vás konkrétní změna v legislativě, která by byla nezbytná pro efektivní regulaci TS? Myslíte si, že by měla být zavedena nová legislativa x stačí upravit stávající?
- Myslíte si, že současná legislativa adekvátně reflektuje potřeby a bezpečnost uživatelů psychedelických látek + osoby provádějící TS? Jaká změna v legislativním rámci by podle vás mohla lépe reflektovat potřeby a bezpečnost uživatelů psychedelických látek?
⇒ otázky ohledně návrhů na vylepšení stávajících zákonů – aby odpovídalo realitě spojené s užíváním psych. látek

BUDOUCNOST:

- Jak si představujete vývoj tripsittingu v České republice? Jaké změny očekáváte nebo byste si přáli vidět?"
- Měla by se naše česká společnost zaměřit více na podporování strategií HR a přístupů jako je TS? Proč ano x ne
- Jakou úlohu by měla hrát vláda / veřejné instituce v podpoře a regulaci TS + HR strategií?
- Jak by dle vás měla vypadat ideální pravidla pro tripsitting v budoucnosti? Co by měla tato pravidla prioritně řešit?
- Napadají vás ještě nějaké výzvy spojené s prováděním tripsittingem, které mohou v budoucnu nastat?
- Jaké potenciální obtíže nebo výzvy vidíte v souvislosti s tripsittingem? Jak bychom se měli připravit na jejich řešení?"

ZÁVĚREČNÉ OTÁZKY:

- Rozhovor se nám blíží k samotnému závěru. Ráda bych se vás zeptala, jestli není třeba něco, co zde nepadlo a Vy byste to rád(a) ještě rozvinul/doplnil/diskutoval?
- Děkuji vám za příjemný rozhovor, a především za váš čas a spolupráci. Hezký zbytek dne!

Příloha č.2: Informovaný souhlas

Informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru a dalších informací pro bakalářskou práci

název práce: Tripsitting v České republice: zločin nebo pomoc?

držitelka souhlasu: Šárka Černá **e-mail:** 15687075@fsv.cuni.cz

předmět a provedení:

Výzkum je zaměřen na prozkoumání a identifikaci rámců, skrze které různé skupiny aktérů vnímají a přistupují k tripsittingu. Hlavním cílem je pochopit, jak se tyto perspektivy mezi jednotlivými aktéry liší. Výzkum je prováděn v rámci zpracování bakalářské práce na katedře Veřejné a sociální politiky, FSV UK v Praze.

Výzkum bude veden formou rozhovoru. Rozhovor bude nahráván za účelem zajištění a přesnosti dat. Zvukový záznam bude sloužit pouze pro potřebu doslovného přepisu a bude k dispozici pouze Šárce Černé. Pokud byste nechtěli souhlasit s nahráváním tak v takovém případě se budeme spoléhat na zkrácené písemné záznamy z rozhovoru.

Souhlasím s nahráváním rozhovoru

ano ne

Předpokládá se, že rozhovor nebude anonymní, nicméně Vám je nabídnuta možnost zůstat anonymní, pokud si to přejete. Prosím, dejte mi vědět, zda preferujete anonymitu.

ano ne

Všechna získaná data budou zpracována s důrazem na ochranu Vašeho soukromí a budou použita pouze pro účely této bakalářské práce.

Prohlášení:

- Souhlasím s poskytnutím rozhovoru a dalších souvisejících informací.
- Rozumím výše uvedenému textu a souhlasím s jeho obsahem.
- Rozumím tomu, že nemusím odpovídat na obtížné nebo nepříjemné otázky a zároveň mám možnost ptát se na jakékoliv otázky ohledně výzkumu a dané práce.
- Rozumím tomu, že mohu kdykoliv odstoupit z účasti ve výzkumu, a to i během samotného rozhovoru nebo po jeho dokončení.

Jméno a příjmení:

Datum a podpis:

Příloha č. 3: Seznam uskutečněných rozhovorů

Respondent 1 – Mgr. Daniela Koubková, terapeutka v klinice PSYON, realizace rozhovoru 27.3.2024

Respondent 2 – JUDr. Tereza Dlešíková, Ph.D., legislativní pracovní skupina CZEPS, realizace rozhovoru 4.4.2024

Respondent 3 – Mgr. Eva Césarová, adiktoložka, spoluzakladatelka České psychedelické společnosti, realizace rozhovoru 22.5.2024

Respondent 4 – anonymně, policista, kriminalista, realizace rozhovoru 23.5.2024

Respondent 5 – PhDr. Miroslav Barták, Ph.D., adiktolog, akademický a výzkumný pracovník, realizace rozhovoru 31.5.2024

Respondent 6 – Martin Duřt, expertní garant informační sekce osvětové platformy Czeched Substance, fenomenolog, dobrovolník organizace PsyCare, člen České psychedelické společnosti a publicista, realizace rozhovoru 31.5.2024

Respondent 7 – Mgr. Nikola Kozová, MBA, krajská protidrogová koordinátorka, realizace rozhovoru 14.6.2024

Respondent 8 – anonymně, státní zástupce, realizace rozhovoru 13.6.2024